

מחיר
15 ₪

מדריך צפייה:

תמונות ממקורות היהדות

עבודות אמנות טלאים (קווילטינג) מאת מרלן סנדרס

תוכן העניינים

3	ברוכים הבאים
4	רקע
6	הקווילטים
1	The quilts of Marlène Sanders
64	קולופון

מרלן סנדרס בעת עבודתה על תמונת הטלאים (קווילטינג) "המשיר מגיע"

ברוכים הבאים!

עבודות הטלאים האמנותיות של מרלן סנדרס (1948–2022) עשירות בצבעים ובסמליות.

השראתן נובעת מנושאים בולטים בהווה ובעבר, מהמסורת היהודית רבת השנים, ומלימוד מעמיק של מקורות היהדות. בעבודותיה הרבות מרלן להשתמש באותיות עבריות, בטקסטים מהמקורות ובסמלים המעניקים משמעות עמוקה לתמונותיה. במדריך צפייה זה, מסבירה האומנית בקצרה כל אחת מיצירותיה, כדי להנגיש אותן לקהל הצופים.

אנו מאחלים לכם/ן ביקור מעורר השראה בתערוכה!

מוצאה של מרלן ז"ל ממשפחת בן-שמעון, משפחת מקובלים ידועה מצפת. היא עצמה נולדה בפנמה וגדלה באי הקריבי קורסאוו (Curaçao) ומאוחר יותר עברה להולנד. בשנת 2015 היא עלתה ארצה מאמסטרדם לירושלים, והתגוררה בה עם בעלה יאפ (יעקב) סנדרס, עד פטירתה ממחלת זסטרן בראשית 2022.

תיאטרון בובות

האומנית מרלן הייתה בובנאית והתמסרה במשך תקופה ארוכה להצגות תיאטרון בובות לילדים; אלא שבאחת הפעמים, כשהציגה את סיפור הבריאה, סבר אחד הילדים שהיא מגלמת את הבורא. מרלן התייעצה עם רב, והוא אסר עליה להמשיך ליצור בובות בדרך זו. "היה עליי לעוות את פני הבובות שיצרתי, כדי שלא ייראו בדיוק כפני אדם, ולכן הן כבר לא יכלו להיראות כבובות שנוצרו בדמיוני. וכך ירד לטמיון הרפרטואר שבניתי במשך שמונה שנים."

אך באותה העת ממש היא פגשה אישה שהראתה לה תמונת קווילט – מעשה טלאים אומנותי – שיצרה. מרלן התלהבה מהרעיון, וכך מצא פרץ היצירותיות שלה אפיק חדש לזרימתו.

עבודות הטלאים

בניגוד למקובל, עבודות הטלאים (הקווילטים) של מרלן סנדרס אינן כיסויי מיטה, אלא הן תמונות אומנותיות המיועדות לתלייה על הקיר. הן מורכבות מבסיס טקסטיל עם ריפוד ביניים ועל גבן תפורות פיסות בד צבעוניות בצירופים שונים ובקישוטים של תכי רקמה אומנותית, ואלו יוצרים יחד צורות ותמונות. הכנת כל תמונה כזו ארכה בין שלושה לשישה חודשים. זמן רב הושקע בתכנון ובעיצוב, וברכישת הבדים ושאר החומרים המתאימים בדוגמתם ובצבעיהם.

לימוד התורה

הקווילטים של מרלן מבוססים על לימוד מעמיק של התורה (במובן הרחב) ועל הפירושים הרבים שנתנו לה המפרשים הרבים.

"לעתים, כאשר אני קוראת בשבת קטע יפה, נוצרת בראשי תמונה. לאחר השבת, אני ממשיכה בפיתוח הרעיון. האתגר הוא ליצור זאת כך שהדימוי הצורני לא יחרוג מגבולות ההלכה היהודית. עבודות הטלאים שלי מכילות לעתים דמות שאינה נתפסת ממבט ראשון. לכן אני מסבירה תמיד את הסמליות שעלתה במחשבתי."

קריאת מגילת אסתר

האות שייך מתוך א-ל-ד-י

הצבעים

"הצבעים הם חלק מהסמליות. לרבים מהם מיוחסת משמעות מיסטית, הקשורה לתכונות האנוש.

הצבע הלבן מסמל את התשוקה להעניק.

אדום – את היכולת להילחם ברוע.

וורוד בהיר מייצג את התחושה שיש דבר-מה שראוי לעשותו או להילחם בעדו, והוא גדול ונצחי יותר מהאדם עצמו.

צהוב וסגול קשורים ליכולת להבין את האמת.

אם הצבע מתאים לנושא, אני מגלמת באמצעותו את המשמעות המיסטית."

1.המשיח מגיע (לא למכירה)

125 x 155 ס"מ

בספר **זכריה** ט: ט מודיע הנביא על ביאת המשיח: "הִנֵּה מֵלֶכֶךְ יָבוֹא לָךְ, צָדִיק וְנוֹשֵׁעַ הוּא; עֲנִי וְרֹכֵב עַל-חֲמֹר...". החמור מסמל "חומריות", "חומריות" – שהרי לשניהם אותו השורש בעברית. יהודה בן בצלאל, הידוע בשם המהר"ל מפראג, מסביר שהמשיח שולט על החומר ברוחניותו, "שהוא רוכב על החומרי, מתנשא עליו ורוכב עליו, לפי שהוא נבדל מן החומר". בתמונה מורכבת חומריותו של החומר מאלפי פרחים. המשיח עוטה טלית. על המושכות כתובות כל התכונות שעליהן התגבר: שנאה, נקימה, כעס, קנאה, וכו'. הטקסט הרקום על הרקע הכחול בשוליים מצטט את הפסוקים הראשונים ב**תהילים**, המסמנים את דרכו הרוחנית: "אֶשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הִלָּךְ בְּצַעַת רָשָׁעִים וּבְדֶרֶךְ חָטָאִים לֹא עָמַד וּבְמוֹשֵׁב לֹא יָשָׁב. כִּי אִם בְּתוֹרַת ד' חָפָצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וָלַיְלָה."

חירות-הונאת דברים-
הרחור עברה
שנאה-נקימה-כעס-קנאה-שקר
לכנת הפנים
רדה-הלצוק-רדיפת כבוד-שירה

2. האות שי"ן מתוך המילים א-ל ש-די

107 x 106 ס"מ

"וְאֵל אֲבֹרָהֶם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב בְּאֵל שֵׁן-דִּי וְשָׁמִי דִּי לֹא נִוְדַעְתִּי לָהֶם" (שמות, ו: ג).

לשם "ש-ד-י", שהוא מן השמות הקדושים שאינם נמחקים, יש פירושים רבים. יש הסבורים

שהוא נובע מן המילה "די" (בבלי, חגיגה, יב: א; **פרקי דרבי אליעזר**, מדרש **בראשית רבה**).

פירושים אלה טוענים שהקב"ה אמר "די" לעולם המתרחב (ולפי גרסאות אחרות – לים, לרקיע),

והכריח אותו להתנהל במגבלותיו ובחוקיו. הרמב"ם אמר ש"די לו במציאות עצמו" (**מורה**

הנבוכים א, סג). ולדברי רש"י (**בראשית** מג: יד) "שדי בנתינת רחמיו וכדי היכולת בידו...ומדרשו:

מי שאמר לעולם די יאמר די לצרותי".

האותיות החבויות במרכז, מעבר לצעיף (פעמיים י') מסמנות את הסתרת פניו של הקב"ה, "וְאֵל אֲבֹרָהֶם

הקִטֵּר אֶסְתִּיר פָּנַי בְּיוֹם הַהוּא" (**דברים**, לא: יח).

3. מקצב הבריאה (נמכר)

142 x 145 ס"מ

חלק קדמי

חלק אחורי

מקצב שבעת ימי הבריאה מבוטא בספירלה המתרחבת לכל הכיוונים.

לכל יום משויכת אות אחת מאותיות האל"ף-בי"ת. כל צבע מייצג את אחד הימים. החרוזים והפאייטים שבצד האחורי מסמלים את הנפשות העומדות לבוא לעולם. הן מופיעות בקטן בחלק הקדמי של הבד, ושם הן הולכות וגדלות עד שהן מתפרקות לרסיסי צבעים חסרי צורה.

"פּוֹתֵחַ אֶת יָדְךָ וּמַשְׁפִּיעַ לְכָל חַי רֵצוֹן" (תהילים, קמה:טז).

בכף היד ניתן לראות את כל הבריאה כולה. הנערה מסמלת שלהבת: שמלתה ופניה בצבע השלהבת הצהובה-לבנה, רגליה כחולות, והיא מתחברת לתחתית. כמו החלק הכחול שבלהבה, הבולע ומכלה כל מה שמחובר אליו. היא רוקדת את מחול החיים בכל התכונות שהוענקו לה, כדי שתוכל להפיץ אור ולרוממו אל-על.

כשהלהבה הכחולה מתמזגת עם האור הצהוב-לבן, מתאחדת השלהבת לאש אחת. "וְאֵתָם, הַדְּבָקִים בִּי-הֵנָּה, אֶל־לֵהִיכֶם חַיִּים פְּלִקֶּם הַיּוֹם." (דברים, ד:ד)

פרק שירה הוא חיבור קצר (ברייתא) שמקורו כנראה בתקופת התנאים, במאה השלישית (מלאכי בית אריה, 1966), אך יש פרשנים המשייכים אותו אף לדוד המלך. הפרק מכיל בתוכו קטעי שירה של שמונים וארבעה פרטים מעולם הטבע, ובכללם שמים וארץ, צמחים, חיות ואפילו חרקים, המגלמים בהווייתם ("אומרים") פסוקים מהמקרא, ובעיקר – **מתהילים**. הרעיון מאחורי **פרק שירה** הוא שכל נברא מלמד אותנו שיעור בפילוסופיה או במוסר, שהפסוק מייצג אותו. התוצאה היא 'שירת היקום': הלקח לחיים הנלמד מן הטבע.

5. תרנגול אומר (לא למכירה)

88.5 x 76 ס"מ

[פרק שירה, ד] "בשעה שבה הקדוש ברוך הוא אצל הצדיקים בגן עדן זולפים כל אילני גן עדן בשמים ומרגניו ומשבחים ואז גם הוא מתעורר ומשבחם. בקול ראשון אומר: 'שאו שערים ראשיכם והנשא פתחי עולם והנשא מלך הכבוד...' (תהילים, כד: ז-ח).

"...בקול שלישי אומר: 'עמדו צדיקים ועסקו בתורה כפי שיהיה שכרכם כפול לעולם הבא!'

התרנגול קורא שבע פעמים ביום, ולכל פעם מסר משלה.

מהי השממית? – כיום היא מוגדרת כלטאה קטנה, אך שורה ארוכה של פרשנים, החל מימי המשנה ובהמשך גם בימי הביניים, כדוגמת רש"י, רלב"ג ואחרים, ואפילו ביאליק ומנדלי מו"ס סברו שמדובר דווקא בעכביש.

רבים שונאים את העכביש. האגדה (במדרש אלפא ביתא דבן סירא) מספרת על דוד המלך שהתפלא לשם-מה ברא הקב"ה את העכביש. אולם כאשר הוא ברח מפני שאול והתחבא במערה, שלח הקב"ה עכביש, שטווה את קוריו על פתח המערה. כשראה זאת שאול, שוכנע כי איש לא נכנס למערה זו, ולא חיפש בתוכה.

המסקנה – יש סיבה לכל נברא, וזו סיבה להלל את ד'.

7. חסידה אומרת (נמכר)

72x75.5 ס"מ

חסידה אומרת: "דברו על לב ירושלים וקראו אליה כי מלאה צבאה כי נרצה עונה כי לקחה מיד יי כפלים בקל חטאתיה" (ישעיה, מ: ב).

לחסידה הלבנה מיוחסת תכונת חסד – כלומר "שהיא עושה חסידות [=חסד] עם חברותיה" (חולין, סג: עא) והאבן עזרא אומר עליה (**ויקרא**, יא י"ט): "החסידה היא הנראית למועדים ידועים בשנה, ויש אומרים שהיא מפזרת חסד...". החסד מקרב את הגאולה. **בפרק השירה** מיוחסים לה אפוא דברי הניחומים לציון. "דברי על לב ירושלים" – ירושלים כמטאפורה לעם היהודי – כדי לנחם את הסובלים ולשכנעם שאכן כאב הגלות יגיע לקיצו, יש לדבר אל ליבם. העלים הירוקים, והפרחים הדמיוניים הכחולים מסמלים את החסד. לפי הרמ"ק, הירוק הוא צבע ספירת ה'בינה' – המחשבה שעלתה כביכול בדעתו של הקב"ה כשעמד לברוא את העולם, ולכן – של כל דבר העומד להיוולד או להיברא, וכך גם גאולתה של כנסת ישראל.

"קול ד' על המים, אל הכבוד הרעים" (תהלים, כט: ג)

רבי עקיבא השווה את עם ישראל הבוחר בתורה, לדגים: כשם שהדגים אינם יכולים לחיות ללא מים, כך אין היהודים יכולים לחיות בלי לימוד התורה. (בבלי, ברכות סא: ב). זהו קולו המרעים של הקב"ה ויופיו, ומקור חיותנו.

"עֲשֵׂה לִי מַעַם דִּי עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ" (תהילים, קכ"א : ב').

רב סעדיה גאון (תרגום רס"ג לויקרא, יא : טז) זיהה את התחמס (ציפור טרף) הנזכר ברשימת העופות הטמאים עם הטסית. ציפורים אלה שנואות ומרבים לצוד אותן. הקב"ה עוזר להן ומגן עליהן. כאשר אנו מוקפים אויבים וחוששים לחיינו, אסור לנו לאבד תקווה לעולם, אלא לשים את מבטחנו בה', שהרי לא יפלא ממנו דבר.

"יורדי הים באניות עשוי מלאכה במים רבים" (תהילים, קז: כג).

בעת הלידה שוחה הנשמה בגוף שניתן לה, כאוניה בים. כאשר הנשמה והגוף עושים יחדיו את המצוה עליהם, הם שולים את מילות התורה וממלאים את ה'אונייה' בחוכמתה. גלי החיים פועלים במצוות ד' ובפיקודו.

בזמנים טרופים, כשבני האדם נמצאים אל-מול פני הסערה, עוזבת אותם חוכמתם ("וכל חֲכָמָתָם תִּתְּבַלֵּעַ". תהילים, קז: כז). והם נתונים לחסדי שמיים. לדברי הרש"ר הירש, הם שבויים בידי הסערות והגלים, ורק כשהם נושעים – "יודו ליהוה חסדו וְנִפְלְאוֹתָיו לְבָנֵי אָדָם" (שם, לא).

"וְהָנָחָשׁ הָיָה עָרִים מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה" (בראשית, ג:א)

יצר הרע הוא מילה נרדפת לשטן: "שטן הוא יצר הרע, הוא סמאל, הוא מלאך המוות" (בבלי, בבא בתרא, טז:א). לפי הסבריו של האלשיך, השטן החליט שלא להופיע בדמיונה של חווה ככוח מופשט, אלא להתחזות לדמות ממשית. סביב הנערה שבתמונה מופיעים שישה תפוחים עגולים – שש ספירות. לחומר יש שישה צדדים: שמאל, ימין, פנים, אחור, עליון ותחתון. כך הם גם פני המציאות, ולכן היא מסומלת במספר שש. האישה אוהזת את העולם בידה הימנית. הנחש כרוך סביבה. מאחוריה השמש ולפניה הירח. זנבו של הנחש מיוצג במטבעות.

"...הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחֵר קְתָלְנִי מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלֵלוֹת מְצִיץ מִן הַחֲרָכִים." (שיר השירים, ב:ט)

חטאינו יצרו חומה מוצקה כפלדה, החוצצת בינינו ובין הקב"ה. הוא ממתין עד שנעשה תשובה ובכך נשבור את החומה. אז הוא יקרב אלינו ויגאל אותנו. אולם, אף-על-פי שהחומה עדין שם, אין הוא זונח אותנו. הוא ממשיך ומשגיח עלינו בסתר כביכול, מחרי התריסים, מהסדקים ומהחלונות. הפתחים נוצרו על-ידי הצדיקים שבינינו, הקרובים אל הקב"ה. הפתח שבין החרכים נוצר באמצעות המעשים הטובים (המצוות) של עם ישראל (אלשיך, **שושנת העמקים** על אתר).

"שְׁוִיתִי ה' לְפָנֶיךָ תְּמִיד" (תהילים, טז: ח)

לתפילה תפקיד מרכזי בדת היהודית.

יש תפילות המיוחדות לזמנים שונים ביום (שחרית, מנחה, מעריב) לימים מיוחדים בשנה (מועדים וחגים) לאירועים שונים בחיי האדם ולמתרחש בטבע. התפילות המיוחדות ליום-יום, לשבת, ולמועדים מקבילות למצוות הקשורות בעבודות הפולחן, שהתקיימו בבית המקדש בירושלים.

14. קריאה במגילת אסתר

60 x 49 ס"מ

מגילת **אסתר** ט: כ–כג, מספרת את ההיסטוריה והרקע לחג הפורים. במאה החמישית לפנסה"נ חיו רבים מן היהודים בממלכתו האדירה של אחשוורוש, מלך פרס ומדי. בשפה הפרסית הקדומה, פירוש המילה "פור" הוא הגורל. וחג הפורים נחגג לזכר הפור שהטיל המן צורר היהודים, כדי לקבוע את מועד הטבח ביהודים. אך הגורל התהפך, בחסדי ה' ובעזרת תושייתה של אסתר, ב-י"ד באדר. ולכן חוגגים את פורים בתאריך זה. בערים שהיו מוקפות חומה מימי יהושע בן נון, חוגגים את החג יום אחד אחר-כך, ב-ט"ו באדר, והוא נקרא 'שושן פורים'. כיום, העיר היחידה שחוגגת את 'שושן פורים' היא ירושלים (ויש מחלוקות לגבי בית שמש, ועוד). מצווה לקרוא במגילת אסתר בערב החג וביומו.

מצווה לתקוע בשופר בראש השנה: "ובחודש השביעי באחד לחודש מקרא קודש תקיח לכם קל מלאכת עבודה לא תעשו יום תרועה תקיח לכם" (**במדבר**, כט:א). השופר עשוי מקרן של איל (כבש ממין זכר) ומושמעותו עמוקה: האיל מזכיר את עקידת יצחק, וקול השופר – את מעמד הר סיני. לדברי הרמב"ם, השופר כאילו קורא: "עוררו-עוררו ישנים משינתכם, והקיצו נרדמים מתרדמתכם, וחפשו במעשיכם, וחזרו בתשובה, וזכרו בוראכם." (**משנה תורה**, הלכות תשובה, ג:ד).

16. ריקוד המצווה ("מצווה טאנץ")

122 x 92 ס"מ

מצווה לרקוד ('טאנץ') לפני הכלה ולשמח אותה ביום חתונתה, וכך עושים קרובי משפחתה.

"איש ואשה – זכו, שכינה ביניהן; לא זכו – אש אוכלתן" (רש"י על בבלי, גמרא, סוטה: יז).
אותיות שמו של הקב"ה (י – ה) נמצאות בשם האיש והאשה – יו"ד אצל האיש וה"א אצל האשה (הרעיה). כשהם מתאחדים בנישואין – השכינה ביניהם. אולם אם אין ביניהם שלום-בית, הקב"ה מסיר מהם את שמו ונותרת ביניהם רק אש+אש, וזו שורפת אותם, לכאורה.

יָבֵמָה יָבֵא עָלֶיהָ, וְלָקְחָהּ לֹא לְאִשָּׁה וְיָבֵמָה. (דברים, כח:ה)

כשאדם נשוי נפטר ללא צאצאים, מצווה על אחיו לשאת את אלמנתו לאישה ולהוליד ממנה בן, שייקרא על שם הנפטר. היילוד ייחשב לבנו הרוחני של הנפטר.

אם הַיָּבָם (=הגיס, מילה נרדפת ל"מוליד") מסרב לשאת אותה או שאינו יכול לעשות זאת, עליו לבצע טקס הנקרא "חליצה": האלמנה חולצת את נעלו ויורקת על הארץ, לאות פירוד ובוז.

המלבי"ם מסביר שהגוף הוא כנעל של הנפש, כי אי-אפשר לנשמה הרוחנית להתקיים בעולם החומרי בלי גוף, כמו שאי-אפשר ליצור ענוג ורך לדרך במקום רפש וטיט (המלבי"ם על **רות** ג:ד). זו המשמעות הרוחנית של חליצת הנעל, ובימי קדם כלל הייבום גם את השארת נחלת המת בידי משפחתו. כאשר הגיס אינו מייבם את אלמנת אחיו, נמנע ממשפחת האח עוד זוג נעליים, כלומר – מהתינוק שאמור לגלם את נפש המת נשללת היכולת לצעוד עלי אדמות. זו הסיבה שחולצים באופן סמלי את נעלו של סרבן הייבום.

18. תפילה ליד הכותל המערבי

88.5 x 80 ס"מ

"בְּרַכְנוּ אֶבְיָנוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד (יחד) בְּאוֹר פְּנִיךָ" – מתוך ברכת 'שים שלום', מתפילת שמונה עשרה.

הכותל המערבי (בקיצור – **הכותל**) הוא אחד מחומות התמך המקיפות את הר הבית (את שאר החומות הרסו הרומאים). במסורת היהודית מיוחסת לו קדושה יתירה, ורבים באים להתפלל לידו ולהשאיר בו פתקים עם משאלותיהם.

בעצם, כל הנחוץ לנו, בני האדם, הוא להלל את ד' ושחזר יאיר לנו באור פניו. בדומה לברכת הכוהנים "יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ, וְיִסְחָךְ" (**במדבר**, ו: כה). לדברי הרב יוסף חיים שוואב, מאור הפנים של הקב"ה הוא המבט הידידותי שהוא מראה לנו כשאנו ביחד ויש שלום בינינו. אולם כשאנו שרויים בריב ובמדון, הקב"ה מראה לנו פנים כעוסות וקודרות.

בהיותו על הר סיני, נצטווה משה בפרטי-פרטים על אופן עשיית מנורת זהב טהור, על שבעת קניה, גביעיה פפתריה ופרחיה, ועל מיקומה במשכן "לכח השלחן על צלע המשכן תימנה." (שמות, כו: לה). הנר האמצעי פנה לכיוון קודש הקודשים, ובו הארון שבתוכו לוחות העדות (שמות, כה: כא).

שבעת נרותיה של המנורה מסמלים את שבעת הפתחים בפני האדם: שתי עיניים, שני נחיריים, שתי אוזניים ופה אחד. הזהב מסמל עוצמה וכוח, והכסף – את הרחמים.

20. איש זקן בשכונת מאה שערים

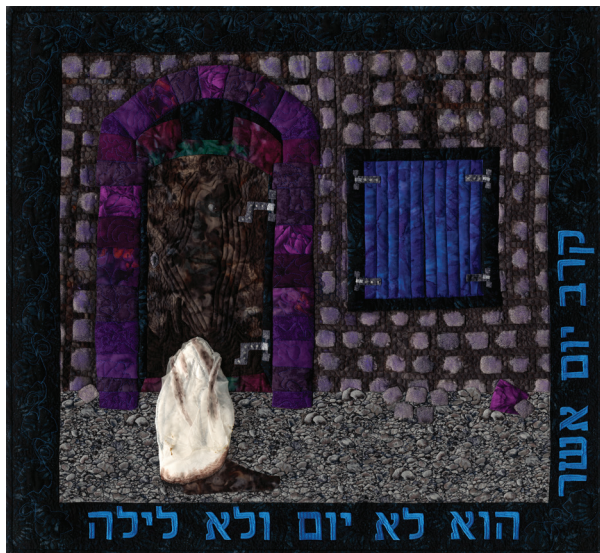
44 x 62 ס"מ

21. ילד הולך לערוך קניות

44 x 62 ס"מ

"קרוב יום אפשר הוא לא יום ולא לילה."

פסוק זה הוא מתוך הפיוט **ויהי בחצי הלילה**, מאת הפייטן הארצישראלי ינאי (ינאי), בן המאה החמישית, שאותו נוהגים לשיר בליל הסדר.

הפיוט מונה ניסים רבים שאירעו לעם ישראל בלילה, וביניהם – יציאת מצרים.

מתוך כך, חוזה הפיוט את הגאולה שתבוא לאחר מלחמת גוג ומגוג, לפי חזונו של זכריה "וְהָיָה יוֹם אֶחָד, הוּא יָדַע לֵה', לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה; וְהָיָה לַעֲרֵב, וְהָיָה-אוֹר" (**זכריה**, י"ד, ז').

בתמונה נראית השכינה לבושה ככלה המצפה בחושך כדי להיכנס לביתה. היא אינה יכולה לראות את השפע והאור, המצפים לה מאחורי החלונות והשער הנעולים.

"ואעבר עליך ואראך מחבוססת בדמייד חיי; ואמר לך בדמייד חיי, ואמר לך בדמייד חיי" (יחזקאל, טו: ו)

בליל הסדר אנו קוראים חלק מן המשל האקספרסיבי של יחזקאל על הצלת עם ישראל בידי הקב"ה. העם נמשל לתינוקות שנולדה והושלכה בשדה, כשהיא מותבוססת בדם השיליה. בתחילה אומר הקב"ה פעמיים "בדמייד חיי!" אך אחר-כך, כשמגיעה לה 'עת דודים' - "וְאָפְרָשׁ קִנְיִי עֲלֶיךָ, וְאֶכְסֶה עֲרֹנְךָ; וְאֶשְׁבַּע לְךָ וְאֶבּוֹא בְּקִרְיַת אֲתָדָּךְ... וְתִהְיֶי-לִי." (שם, פסוק ח'). לפיכך נראה שהדם מסמל את החטאים, והברית בין ד' ובין העם נמשלת לנישואין.

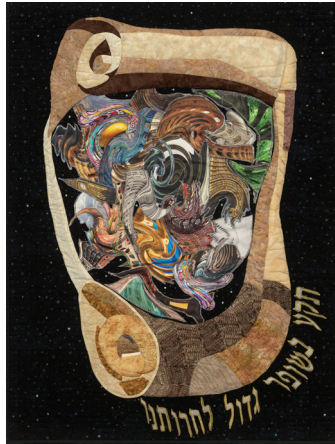
יש המפרשים זאת כמשל למצב האומה בטרם יצאו בני ישראל ממצרים – הם בוססו בחטאיהם, אך ניצלו וחיו בזכות דם המילה ודם קורבן הפסח שמרחו על המזוזות והמשקוף בבתיהם.

"למנצח על איילת השחר מזמור לדוד" (תהלים, כ"ב א').

איילת השחר היא כוכב נוגה, הבוהק טרם זריחת החמה. לפי פירוש רש"י לתהילים כב, מדובר על כנסת ישראל שהיא "איילת אֶהְבִּים וְנִצַּלְתִּי חַי" (משלי ה: יט) "הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ שָׁחַר" (שיר השירים, ו: י). אולם מחבר תהילים מבטא בפרק זה את מצוקתו ומצוקת העם, וקורא: "אֵילֹתַי, לְעֶזְרָתִי חוֹשֶׁה!" (פסוק כ). לעומת חינה ורכותה של האיילת, האֵייל הוא כוח ותשועה. אור השחר המתגבר והולך הוא זמן של חיפוש, המוזכר במשנה, ברכות א: ב', שבו יש להתאמץ כדי להבחין בין תכלת ללבן או בין תכלת לכרתי (ירקרק) או בפני חברו. כך הוא אורם של הצדיקים: "וְיִאֲרָח צְדִיקִים קֶאוֹר נֶגַה הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נֶכוֹן הַיּוֹם" (משלי ד: יח). "למה נמשלו תפלתן של צדיקים כאילת? לומר לך: מה אילה זו, כל זמן שמגדלת קרניה מפצילות, אף צדיקים כל זמן שמרבין בתפלה תפלתן נשמעת" (בבלי, יומא, כט: עא).

בתמונה זו מופיעים סמלים נוספים לעם ישראל "אומה זו כגפן נמשלה (בבלי, חולין צב: עא). חלקי הגפן השונים הם טיפוסים שונים מעם ישראל, כאשר "האשכולות אלו תלמידי החכמים" (רש"י על אתר).

" וְנִמְקֶיךָ כָּל צָבָא הַשָּׁמַיִם וְנִגְלֹו כְּסָפֶר הַשָּׁמַיִם וְכָל צָבָאָם יִבּוֹל כְּנֶבֶל עָלֶה מִנֶּפֶס וְכִנְבָּלֶת מִתְאַנֶּה" (ישעיהו, לד:ד).

הכמיהה לגאולה מתבטאת בברכת 'קייבוץ הגלויות', העשירית בתפילת שמונה-עשרה, שלוש פעמים ביום: "תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גלותינו וסבצנו יחד מארבע כנפות הארץ".

השופר הגדול עתיד לבשר את הגאולה. המפרשים הגדולים מסבירים את הקטע המצוטט מ**ישעיהו** פרק לד כחזון, הצופה שלפני הגאולה ישתנו כל סדרי בראשית, והיקום ייבול. הארץ נמשלת לטלית בעלת ארבע כנפות, ובפרקי דרבי אליעזר נ"א: ב נאמר: "שמים וארץ עתידים לעבור ולחדש מה כתי' [=שכתוב] עליהם: 'ונגלו כספר השמים' (ישעיהו, לד:ד), כאדם הקורא בתורה וגולל אותה וחוזר ופותח וגולל אותה. כך הקב"ה עתיד לגול את השמים.... 'והארץ כבגד תבלה' [שם, נא: ו]. כאדם שהוא פושט את טליתו ומקפל אותה וחוזר ופותח ולובש אותה ומחדש אותה במקומה."

בתמונה נראה העולם מנוער כטלית, והבניינים המפוארים ביותר מתעוותים ומתמוטטים בתוכו (ביניהם הביג בן, הטאג' מאהל, ועוד), והשופר הגדול מקיף את הכול.

"...אשת-חיל, מי ימצא; ורחק מפנינים מקרה" (משלי לא: י-לא)

המזמור החותם את ספר משלי מדבר בשבחה של עקרת הבית שמעלותיה הן במעשיה ובחוכמתה: "פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על-לשונה... תנו-לה מפרי ידה ויהללה בשערים מעשיה." בתמונה היא מתוארת בססגוניותה הרבה, אל מול רקע המציאות האפל. הצבעים וורוד ואדום, מורים על גודל המשימה שהיא נושאת, כשהיא מבצעת את כל מה שראוי לעשותו או להילחם בעדו. על ראשה היא נושאת שלהבתי-ה (אש ובראשה האות יו"ד), והרדיד הכרוך סביבה דומה לכנף. על גלימתה רקומות אחדות ממילות המזמור.

great shofar for our freedom and raise the banner to gather our exiles and speedily gather us together from the four corners of the earth.”

The grand shofar will herald the redemption. The great commentators interpret the passage from Isaiah 34 as a prophecy, teaching that, before the final redemption, all aspects of creation, including the universe, will undergo a transformation. The earth is likened to a tallit with four corners, as stated in *Pirkei D'Rabbi Eliezer* 18:2: “Heaven and earth will pass away and renew, as it is written about them: ”And the heavens shall be rolled together like a scroll” (*Is.* 34:4), like a person who reads the Torah and unfolds it, and repeats [the process] and opens and unrolls it. This is how the Almighty will roll the heavens...”and the earth shall grow old like a garment” (*Is.* 51: 6). Like a person who takes off his garment and folds it and returns and opens it and wears it and renews it in its place.”

In this picture, the world appears to be shaken like a tallit, and prominent structures (including Big Ben, the Taj Mahal, etc.) distort and collapse within it. The entire world is enveloped by the presence of the grand shofar.

26. A Woman of Valor.

74x101 cm / (See page 48)

“Who can find a woman of valor? Her value is far more than pearls” (*Proverbs* 31:10)

The passage that concludes Proverbs extols the virtues of a housewife, whose worth is evident in her actions and wisdom: “She opens her mouth with wisdom; and the Torah’s [teachings] of kindness are on her tongue... Give her of the fruit of her hands; and let her deeds praise her in the gates” (*Proverbs* 31:26, 31). These qualities are depicted in this quilt in various colors against the background of reality’s darkness. The

shades of pink and red signify the magnitude of the tasks the woman of valor undertakes, encompassing everything that is just and worth fighting for. Atop her head, she carries the flame of God (depicted with the letter yud), while the foil wrapped around her resembles a wing. Her cloak is embroidered with some of the words from this passage.

24. The Doe of Dawn.

93x103 cm / SOLD / (see page 46)

“For the Leader; upon the Doe of the Dawn (Ayelet-HaShahar), a song of David” (*Psalms* 22:1).

The term “the Doe of the Dawn” refers to the planet Venus, a star that shines before sunrise. Rashi interprets this psalm, as referring to the people of Israel, who are, “a loving hind and a pleasant doe” (*Proverbs* 5:19), “... that looks out like the dawn” (*Song of Songs* 6:10). However, in psalm 22, the author expresses his own distress and that of the people, pleading: “O my strength, hasten to help me” (*Psalms* 22:20). Contrasted with the gentleness of the doe, the hind represents strength and salvation. The growing and receding light of dawn symbolizes it as a time of searching, as mentioned in *Berachot* 1:2, where effort is required to distinguish between light blue (*techelet*) and white or between light blue and green in front of a friend. This is likened to the light of the righteous: “But the path of just men is like the gleam of sunlight, that shines ever more brightly until the height of noon.” (*Proverbs* 4:18). “Why are the prayers of the righteous compared to a hind? To tell you that just as [regarding this] hind, so long as it is growing, its antlers branch off, so too, [regarding] the righteous, so long as they [persist] in prayer their prayer will be heard” (*Yoma* 29a).

This picture includes additional symbols for the Jewish people: “This nation is comparable to a grapevine” (*Chulin* 92a). The different parts of the vine represent various types of the Jewish people, as Rashi comments: “[The word] ‘grapevine’ [refers to] Yisrael, whom You caused to journey out of Egypt” (*Psalms* 80:9).

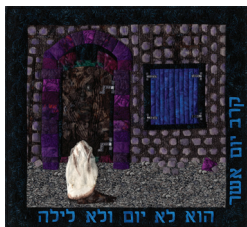

25. Blow the Big Shofar.

120.5x90 cm / (See page 47)

“And all the host of heaven shall rot away, and the heavens shall be rolled together like a scroll: and all their host shall fall down, as the leaf falls off from the vine, and as a falling fig from the fig tree” (*Is.* 34:4).

We express our yearning for redemption three times a day as part of the Amidah prayer, in the blessing of the Gathering of Israel: “Sound the

22. Neither day nor night

86x86 cm / (See page 44)

"A day is near which is neither day nor night."

This is a verse from the piyut "And it will be in the middle of the night," by the fifth century bard Yanai. This piyut is commonly sung on the Seder night.

The piyut recounts numerous miracles that occurred to the Jewish people at night, including the Exodus from Egypt.

The poet ends with the prediction that the deliverance following the war of Gog and Magog will be, as per Zechariah's vision: "... one particular day which shall be known as Hashem's [day, it will be] neither day nor night, but it shall come to pass that at evening time, there will be light" (*Zechariah* 14:7).

In the picture, the Shechinah is seen dressed as a bride, waiting in the dark to enter her home. She cannot see the abundance and light that await her behind the locked windows and gate.

23. In Your Blood, Live.

80x89 cm / (See page 45)

"And when I passed by you, and saw you wallowing in your blood, I said to you, : "In your blood you shall live!" (*Ez.* 16:6)

On Seder night, we read part of Ezekiel's vivid parable about the nation of Israel's redemption by the hand of God. The nation is portrayed as a newborn discarded in a field, immersed in the blood of the placenta. Initially, God declares twice, "In your blood, you shall live!" However, when the time of her marriage arrives - "Now when I passed by you, and looked upon you, behold, your time was the time of love; and I spread My wings over you, and covered your nakedness" (*Ez.* 16:8). Hence, it seems that the blood symbolizes sins, and the covenant between God and the people is compared to a marriage.

Some interpret this as an allegory for the state of the nation before the Israelites left Egypt. Although they were deeply rooted in sin, they were nevertheless saved and given life through the blood of the circumcision and the Passover sacrifice smeared on the sides of the doors and the lintel of their houses.

Him to shine upon us with the light of His countenance. This parallels the priestly blessing: “May Hashem shine His countenance upon you and be gracious to you” (*Num.* 6:25). In his commentary on the siddur, Rabbi Shimon Schwab explains that the light of God’s countenance is the friendly look He shows us when there is unity and peace among us. However, in times of strife and confusion, God’s face reflects sadness and gloom.

19. Menorah

51 x 121 cm / (See pages 40-41)

While on Mount Sinai, Moshe received detailed instructions regarding how to craft a pure gold lamp comprised of seven branches, cups, buttons, and flowers. Moshe was also told where in the Tabernacle the lamp would be located: “You shall set ... the menorah opposite the table on the side of the Tabernacle” (*Ex.* 26:35). The central candle faced the Holy of Holies (*Menachot* 98b), where the Ark containing the Tablets of Testimony was placed (*Ex.* 25:21).

The seven candles of the menorah symbolize the seven openings in the human head: two eyes, two nostrils, two ears, and one mouth. According to Kabbalah, gold represents strength and power, while silver symbolizes mercy.

20. A boy shopping

62x44 cm / (see page 43)

21. An old man

62x44 cm / (see page 42)

17. Levirate marriage

101.5 x 76.5 cm / (See pages 36-37)

“Her husband’s brother shall come to her and take her to him as a wife and perform levirate marriage to her.” (*Deut.* 25:5)

When a married man dies without offspring, his brother is obligated to marry the widow and father a son with her, who will be named after the deceased. The child is considered the spiritual heir of the departed.

If the brother-in-law refuses or is unable to marry the widow, he must perform the rite of “*halitza*”: the widow takes off her brother-in-law’s shoe and spits on the ground, signifying separation and contempt.

The Malbim explains the rite as follows: the body is like a shoe of the soul. Just as the spiritual soul cannot exist in the material world without a body, it is impossible for a gentle, soft foot to tread upon mud and clay without a shoe to protect it. (*Malbim, Ruth* 3:4). This is the spiritual reason for taking off the brother-in-law’s shoe.

In ancient times, refusing to marry the deceased’s widow meant that the deceased’s estate would remain in his family’s possession. When the brother-in-law neglects his duty to support his brother’s widow, the deceased’s family is denied another pair of shoes, symbolizing the unborn child who was meant to embody the soul of the departed and walk on earth. This is the symbolism behind removing the objector’s shoe.

18. The Wailing Wall

80 x 88.5 cm / (See pages 38-39)

“Bless us, our Father, all of us as one, with the light of Your countenance” - from the blessing *Sim Shalom* (“Bring us peace”) in the Amidah.

The Western Wall is the one remaining retaining wall surrounding the Temple Mount (the other retaining walls were destroyed by the Romans). In Jewish tradition, the Western Wall is considered extremely holy. As such, many come to pray near it, leaving notes with their wishes. All that is necessary for us, as human beings, is to praise God and for

was reversed on the 14th of Adar. This is why Purim is celebrated on this date. In cities that were surrounded by a wall during the days of Joshua son of Nun, the holiday is observed one day later, on the 15th of Adar, and is known as “Shushan Purim.” Presently, Jerusalem is the only city that celebrates Shushan Purim. It is a mitzvah to read the Book of Esther on the eve and day of the holiday.

15. Blowing the Shofar

71 x 91 cm / (See pages 32-33)

It is a mitzvah to blow the shofar on Rosh Hashanah: “And in the seventh month, on the first day of the month, you shall have a holy gathering; you shall do no servile work: it is a day of blowing the horn to you” (*Num.* 29:1). The shofar is made from a ram’s horn, the symbolism of which is profound, reminding us of the Binding of Isaac. The

sound of the shofar is equally significant, recalling receiving the Torah at Mount Sinai. According to the Rambam, the shofar seems to say: “Wake up from your sleep, you sleepy ones, and you who slumber, arise. Inspect your deeds, repent, remember your Creator.” (*Mishneh Torah, The Laws of Repentance* 3:4).

16. The Mitzvah Dance (Mitzva Tanz)

122 x 92 cm / (see pages 34-35)

It is a mitzva to dance (Yiddish: tanz) in front of the bride and cheer her on her wedding day.

If a man [*ish*] and woman [*isha*] merit reward through righteousness, the Divine Presence (Shechina) rests between them. The difference between them is the middle letter *yod* in *ish*, and the final letter *beh* in *isha*. These two letters can be joined to form the name of God spelled *yod, beh*. But if they do not merit reward, the Divine Presence departs, leaving in each word only the

letters *alef* and *shin*, which spell *esh*, fire. Therefore, fire consumes them.

12. Peering Through the Lattice

123 x 58 cm / (see pages 26-27)

“... He stands behind our wall, He looks in at the windows; He peers through the lattice.” (*Song of Songs* 2:9)

Our sins have erected a wall as solid as steel that separates us from the Almighty. He awaits our repentance, anticipating the moment we break down the wall and He will draw near to us and redeem us. However, He does not forsake us despite the barrier. Rather, He continues to watch over us discretely, peering in through the crevices of the blinds, and from the cracks in the windows. These openings were created by the mitzvot observed by the righteous among us, who are close to God. (Alshich, *Lily of the Valleys*).

13. Prayer

60 x 57,5 cm / (See pages 28-29)

“I have set the Lord always before me “ (*Psalms* 16:8)

Prayer plays a central role in Judaism.

Specific prayers are designated for different times of the day (i.e., morning, afternoon, evening), special days during the year, diverse events in a person's life, and natural phenomena. The unique prayers for holidays and Shabbat correspond to the mitzvot associated with the services that once took place in the Temple in Jerusalem.

14. Reading the Esther-scroll

49 x 60 cm / (See pages 30-31)

Esther 9:20-23, relates how Purim came to be a holiday. In the fifth century CE, many Jews lived in the Persian Empire, which was ruled by Ahasuerus, the king of Persia and Media. The holiday of Purim commemorates how the Jews were saved from their enemy Haman. As related in the Book of Esther, Haman cast

purim (lots) to determine the best date to massacre the Jews. However, by the grace of God as executed through Esther's resourcefulness, that fate

10. Ships at Sea

99 x 96 cm / (see pages 22-23)

“They that go down to the sea in ships, that do business in great waters;” (*Psalms* 107:23).

At birth, the soul swims in the body given to it, like a ship in the sea. When the soul and the body perform a mitzvah together, they pour out the words of Torah and fill the “ship” with its wisdom. The waves of life operate according

to the mitzvot of God and at His command.

When people face stormy, difficult times, their wisdom leaves them (*Psalms* 107:27). They are at their wits’ end and are at the mercy of heaven. As Rabbi Shimshon Raphael Hirsch explained, these people are captives at the hands of the storms and waves, and only praise Hashem for His steadfast love, and for His wonderful works to mankind after they are saved (*The Hirsch Tehillim* 107:31).

11. The Woman and the Snake.

108 x 108 cm / (see pages 24-25)

“Now the snake was craftier than all the beasts of the field” (*Gen.* 3:1)

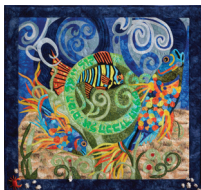
The yetzer hara (inclination to do evil) is synonymous with Satan: “Satan is the yetzer hara to do evil ... he is the Angel of Death” (*Baba Batra* 16a). The Alshich explains that Satan chose not to appear to Eve as an abstract force,

but rather pretended to be an actual figure.

There are six round apples around the girl in the picture, representing six kabbalistic sefirot. Everything in the material world has six sides: left, right, front, back, top and bottom. This represents the facets of reality, which are symbolized by the number six. This quilt depicts a woman who holds the world in her right hand, with the snake wrapped around her. Behind her is the sun, and in front of her is the moon. The serpent’s tail is made of coins.

The word *chassidah*, stork, is related to the word *chessed*, kindness. The Talmud states, “that she does chassidus [i.e. chessed] with her friends” (*Chulin* 63a). Ibn Ezra comments (*Lev.* 11:19): “[The stork] is seen at specific times of the year, and some say that she scatters kindness....” Kindness, i.e., acts of chessed, brings the redemption closer.

In Perek Shira, therefore, the words of comfort to Zion are attributed to the stork. “Speak consolingly to Jerusalem.” Jerusalem is a metaphor for the Jewish people. The stork comforts the sufferers and convinces them that the pain of exile will indeed come to an end. The green leaves and the imaginary blue flowers in this quilt symbolize grace and kindness. According to Rabbi Moshe Cordovero, the color green is associated with the counting of ‘Bina’ - the “thought” that supposedly came to God’s “mind” when He was about to create the world. Therefore, Bina and the color green are linked with everything that is about to be born or created, including the forthcoming redemption of the Jewish people.

8. What Does the Fish Say?

80 x 84 cm / (see page 19)

“The voice of Hashem is upon the waters: the God of glory thunders “ (*Psalms* 29:3)

Rabbi Akiva compared the people of Israel, who choose the Torah, to fish: just as fish cannot live without water, so too, Jews cannot live without studying the Torah (*Brachot* 61b). The Torah is

God’s melodious voice, His beauty, and the source of our life.

9. What Does the Bird of Prey Say?

61 x 90,5 cm / (see pages 20-21)

“My help comes from Hashem,
Who made heaven and earth”
(*Psalms* 121:2).

Rabbi Saadia Gaon (*Lev.* 11:16) identified the bird of prey mentioned in the list of unclean birds as the hawk.

These birds are hated and often hunted. However, the Almighty helps and protects them. When surrounded by enemies and fearing for our lives, we must remember this lesson and never lose hope. Instead, we must put our trust in God, for nothing will surprise Him.

5. What Does the Rooster Say?

76 x 88,5 cm / (see page 15)

[*Perek Shira*, 4] “In the hour when the Holy One, blessed be He, is with the righteous in the Garden of Eden, ... He also awakens and praises. In the first voice He says: ‘Lift up your heads, O you gates; and be lifted up, you everlasting doors; and the King of glory shall come in ...’ (*Psalms*, 24:7-8)

“... in a third voice He says: ‘Stand O righteous ones, and busy yourselves with the Torah so that your reward will be doubled in the World to Come!’ The rooster crows seven times a day, and each time conveying a unique message.

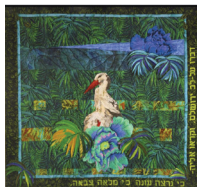
6. What Does the Spider Say?

52 x 56.5 cm / (see pages 16-17)

“Praise God with the sound of cymbals, praise God with the sounds of trumpets” (*Psalms* 150:5)

What is the gecko? - Today, it is defined as a small lizard, but historically commentators, starting from the sages of the Mishna and continuing into those of the Middle Ages with figures including Rashi and Ralbag, believed it was actually a spider. Even Bialik and Mendele Mocher Sforim maintained that the gecko was a spider.

Many hate the spider. According to a midrash presented in the *Alphabet of Sirach*, King David wondered why God created the spider. However, when escaping from Saul, God sent a spider that wove its web at the entrance to the cave King David was hiding in. When Saul saw the web, he was sure that no one had entered this cave, and therefore did not search for David inside it. The lesson learned is that every creature serves a purpose, providing us with a reason to praise God.

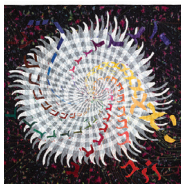

7. What Does the Stork say? (see page 18)

72 x 75.5 cm / SOLD

The stork says: “Speak consolingly to Jerusalem, and call to her, that her exile has ended, that her iniquity is pardoned: for she has received of Hashem’s hand double for all her sins” (*Yeshaya*, 40: 2).

The two hidden letters yud the center of the quilt, beyond the veil signify the hiding of God's face, as the verse states, "and I will surely hide My face on that day" (Devarim, 31:18).

3. The Rhythm of Creation

(see pages 10-11)

145 x 142 cm / SOLD

The rhythm of the seven days of Creation is expressed with a spiral that expands in all directions.

Each day is linked with a specific

letter of the aleph bet, and each color corresponds to a specific day. The beads and sequins on the back of the quilt symbolize the souls poised to enter the world. Initially inconspicuous at the front of the canvas, these souls gradually increase in size, ultimately disintegrating into shapeless shards of color.

4. Open Your Hand

73.5 x 74.5 cm / (see pages 12-13)

"You open Your hand and satisfy the desire of every living thing" (*Psalms* 145:16).

The entire world sits in the palm of the hand. The girl symbolizes a flame: her dress and face are the color of the yellow-white flame, while her legs are

blue, connecting her to the base. Like the blue part of the flame, that engulfs and swallows, the girl dances the dance of life with all the qualities she was given, enabling her to spread light.

When the blue flame merges with the yellow-white light, one fire emerges. "But you that did cleave to Hashem your God are alive, every one of you, this day." (*Deut.* 4:4)

Perek Shira - The Song of Creation / (Introduction to pictures 5-9)

Perek Shira, a *Chapter of Poetry*, is a short composition that probably dates back to the period of the Tanaim, in the third century (Malachi Beit Aryeh, 1966). However, some commentators attribute it to King David.

The chapter contains poetic excerpts describing eighty-four aspects of the natural world, including heaven and earth, plants, animals and even insects. These elements embody verses from the Bible, mainly from the Psalms. The theme of Perek Shira is that every creature teaches us a lesson in philosophy or morality, which we learn from the verse about that creature. The result is the 'Song of the Universe': a life lesson learned from nature.

1. The Mashiach is Coming

155 x 125 cm / (see pages 6-7) / NOT FOR SALE

In *Zechariah* 9:9, the prophet announces the arrival of Mashiach: “Behold, your king will come to you: he is righteous, and victorious; humble, and riding upon a donkey...” The Hebrew words “donkey” and “materiality”, share a common root. Thus, the donkey symbolizes materiality.

Rabbi Yehuda ben Bezael, known as the Maharal of Prague, explains that the Mashiach will rule over the material world with spirituality, “that he rides on the material, and towers over it..., according to the fact that he is distinguished from matter.”

In this quilt, the donkey’s materiality is depicted through thousands of flowers, while the Mashiach wears a tallit. The character traits he has overcome are written on the reins: hatred, revenge, anger, jealousy, etc.

The first verses of Tehillim, which mark the Mashiach’s spiritual path are embroidered on the blue background in the margin: “Blessed is the man who did not walk in the counsel of the wicked, and did not stand in the way of sinners, nor did he sit in the seat of scorners. But his desire is in God’s Torah; and in His Torah he meditates day and night.”

2. The letter Shin from the word El Shaddai

106 x 107 cm / (see pages 8-9)

“And I appeared to Abraham, to Isaac, and to Jacob, by the name of El Shaddai, but with My Name Hashem I did not make Myself known to them” (*Exodus*, 6:3).

The name Shaddai, which is one of the holy names that cannot be erased, has many interpretations. Some believe that it derives from the word “enough” (“dai”) (*Chagiga*, 12a; *Pirkei d’Rabbi Eliezer*, *Midrash Bereshit Rabbah*). These authorities posit that God said “enough” to the expanding world (or alternatively, to the sea or sky), and forced it to exist within its limitations and laws. Maimonides explains that “[Hashem’s] existence is enough “ (*The Guide of the Perplexed* 1, 63). **In a similar vein, Rashi** (*Genesis* 43:14) “God Who gives an abundant amount of mercy and in Whose hand is sufficient power to give...He Who said to the Universe, “Enough!”, may He say “Enough!” to my troubles”.

Torah study

Marlène's quilts have their roots in a profound exploration of the Torah, encompassing its broad interpretations offered by numerous commentators.

She reflects: "Sometimes, when I read a beautiful passage on Shabbat, an image forms in my head. After Shabbat, I continue to develop the idea. The challenge is to create it so that it does not exceed the limits of Jewish law. My quilts sometimes contain a figure that is not perceived at first glance. That is why I always explain the symbolism that came to mind."

Reading the Book of Esther

The letter Shin from E-L Sh-Di

The Colors

"The colors play a vital role in the symbolism of my work. Many are assigned mystical meanings associated with human qualities. White symbolizes the desire to give, red signifies the ability to combat evil, light pink represents the feeling that there is something worth doing or fighting for, greater and more eternal than the person himself. Yellow and purple are linked to the ability to understand the truth. When a color aligns with the theme, I use it to embody the mystical meaning."

Background

Marlène Sanders descended from the Ben-Simon family of Safed, a renowned Kabbalist family. Marlène was born in Panama and spent her early years on the Caribbean island of Curaçao. Later she moved to the Netherlands and in 2015, she emigrated from Amsterdam to Jerusalem. Marlène lived there with her husband Jaap (Jacob) Sanders until her death from cancer in early 2022.

Puppet theater

Marlène was a puppeteer who produced puppet shows for children. On one occasion, during a presentation of the story of creation, a child mistakenly thought Marlène was embodying the Creator. Marlène consulted a rabbi, who forbade her to continue making dolls with human faces. “I had to distort the faces of the dolls I created, so that they resemble a human face. The dolls could no longer look the way I imagined they would. Thereby, the repertoire I had built for eight years went down the drain.”

But at that very time she met a woman who showed her a picture of a quilt - an artistic piece of patchwork - that she had created. Marlène embraced the idea, and redirected her creative energy into this new form of artistic expression.

The patchwork

Contrary to popular belief, Marlène Sanders’ quilts are not bedspreads. They are artistic pieces intended for wall-hanging. Each quilt is comprised of a textile base with an intermediate padding. The quilts feature pieces of colored fabric sewn onto a backing, arranged in various combinations, and adorned with artistic embroidery to create intricate shapes and images. Each quilt took three to six months to create, with considerable time devoted to planning, designing, and selecting the fabrics and materials that complemented the intended patterns and colors.

The quilts of Marlène Sanders

Welcome!

Delve into the vibrant world of Marlène Sanders (1948–2022) through her artistic quilts, brimming with color and symbolism. Inspired by both current and historical issues, longstanding Jewish traditions, and a profound study of Jewish sources, Marlène’s creations often incorporate Hebrew letters, texts, and symbols, imbuing her artwork with profound meaning. In this viewing guide, the artist provides brief explanations for each piece, offering accessibility and insight to all viewers.

We hope you find your visit to the exhibition inspiring!

Marlène Sanders while working on the quilt “The Mashiach is Coming”

חוברת זו היא קטלוג עבודות הטלאים (קוויילטינג) של מרלן סנדרס-דה האסת, ז"ל
(פנמה 1948 – ירושלים 2022).

צוות ההפקה:

יאפ סנדרס (jaap@fasanders.co.il)

מריאן סנדרס (Marian.sanders@zitto.nl)

זיסי פלטרוביץ' (www.zeesi.com)

טקסט:

מרלן סנדרס-דה האסת

חאן בלוק (www.blok.info)

תרגום אנגלי:

יוכבד (אווה) אלסוונג (eva.editingtogo@gmail.com)

תרגום עברי ועריכה:

רות ליטאי יעקבי (ruth.jacoby@gmail.com)

צילום:

ג'ון דה ליל (www.johndelisle.nl)

הדפס אמנותי ירושלים (www.jfap.co.il)

עיצוב (Layout):

קאתי לייס (www.tooninvorm.nl) Cathy Leijs

גבריאלה פביאן (fabiangaboc@gmail.com) Gabriella Fábíán

דפוס העיר החדשה (www.dncp.co.il)

הפקה והוצאה לאור:

קרן אדוארד ואן-סטרטן (www.fasanders.co.il/evs)

Colofon

This booklet is a catalog of quilts by *Marlène Sanders-de Haseth* (Panama 1948-Jerusalem 2022).

Project team

Jaap Sanders (jaap@fasanders.co.il)

Marian Sanders (marian.sanders@ziggo.nl)

Zeesi Paltrowitz (www.zeesi.com)

Text

Chan Blok (www.blok.info)

Translation and editing

Yocheved Allswang (eva.editingtogo@gmail.com)

Ruth Litai Jacoby (ruth.jacoby@gmail.com)

Photography

John de Lisle (www.johndelisle.nl)

Jerusalem Fine Art Print Ltd. (www.jfap.co.il)

Lay-out

Cathy Leijis (www.tooninvorm.nl)

Gabriella Fábíán (fabiangaboc@gmail.com)

Printing

New City Press (www.dncp.co.il)

Publisher

This viewing guide is a publication of the Eduard van Straten Fonds (www.fasanders.co.il/evs/)

תן לראות את תמונות הקווילטים באתר <https://www.behance.net/user/?username=marlene0d9d>

כירות: יאפ סנדרס, טל' 054-7264461 (jaap@fasanders.co.il)

See the quilts on <https://www.behance.net/user/?username=marlene0d9d>

Sales: Jaap Sanders, 054-7264461. (jaap@fasanders.co.il)

